

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

17.06.2024. – 21.06.2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 24.06.2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
17.06.2024. – 21.06.2024.

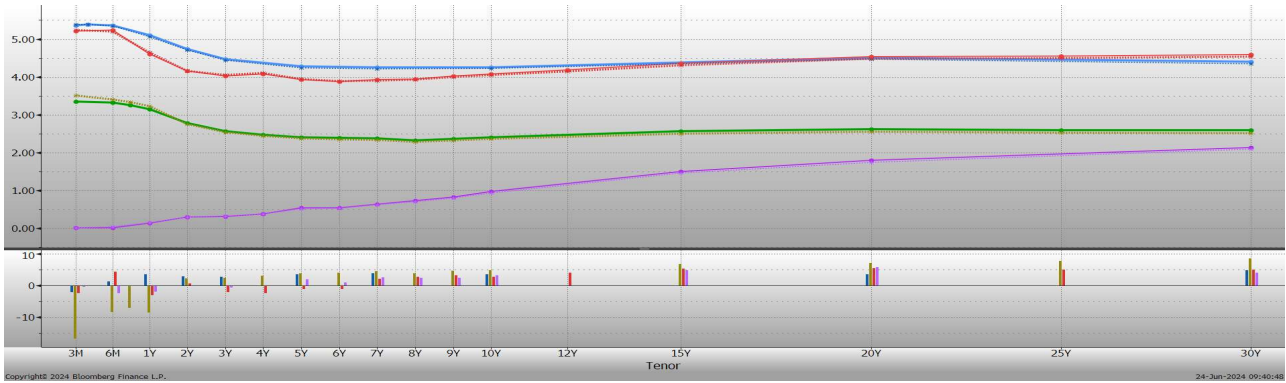
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	14.6.24	-	21.6.24		14.6.24	-	21.6.24		14.6.24	-	21.6.24		14.6.24	-	21.6.24	
2 godine	2,76	-	2,79	↗	4,70	-	4,73	↗	4,17	-	4,17	→	0,31	-	0,31	→
5 godina	2,37	-	2,42	↗	4,24	-	4,27	↗	3,95	-	3,93	↘	0,53	-	0,55	↗
10 godina	2,36	-	2,41	↗	4,22	-	4,26	↗	4,06	-	4,08	↗	0,94	-	0,98	↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	14.6.24	-	21.6.24
3 mjeseca	3,537	-	3,371
6 mjeseci	3,408	-	3,324
1 godina	3,242	-	3,163

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasti) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 21.06.2024. godine (pune linije) i 14.06.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su u odnosu na prethodni tjedan uglavnom zabilježili blagi rast, s tim da su tijekom tjedna bila izražena volatilna kretanja. Neizvjesnost zbog političke situacije u Francuskoj je imala priličan utjecaj na tržišna zbivanja u smislu rasta prinosa. S druge strane, objavljivanje lošijih ekonomskih podataka od očekivanih, kao što su PMI indeksi u eurozoni, utjecali su na pad prinosa krajem prošlog tjedna. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 2 i 6 baznih bodova, dok su prinosi italijanskih obveznica kraćeg i srednjeg roka dospijeća smanjeni za 1 do 4 baznih bodova. Ipak, razlika između prinosa desetogodišnjih njemačkih i francuskih obveznica je dodatno blago povećana i na kraju tjedna je iznosila oko 80 baznih bodova.

U fokusu tržišta i dalje su izvanredni izbori u Francuskoj. Na početku tjedna Marine Le Pen je izjavila da neće pokušati natjerati predsjednika Macrona da odstupi ukoliko njezina stranka pobijedi na predstojećim izborima. Predsjednica ECB Lagarde je, nakon što je prvobitno odbila komentirati situaciju u Francuskoj, izjavila da dužnosnici “pozorno” prate razvitak događaja na financijskim tržištima. Njezina izjava dolazi nakon što je glavni ekonomista ECB Lane izjavio da nije zabrinut zbog turbulencija u Francuskoj. Potpredsjednik ECB De Guindos je izrazio osobnu zabrinutost zbog jačanja krajnje desničarskih pokreta diljem Europe, za koje vjeruje da ugrožavaju europski proces integracija. Sredinom tjedna EU je upozorila 7 država, uključujući Francusku i Italiju, zbog kršenja pravila o visini proračunskih deficita i razini dugovanja (mjere uključuju da dug ne bi trebao premašiti razinu od 60% BDP-a i da proračunski deficit ne bi trebao premašiti 3% BDP-a). U prethodnoj godini dug Francuske je iznosio oko 111% BDP-

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

a, a budžetski deficit 5,5%. Ukor EU bi mogao potencijalno da proizvede milijarde eura u penalima. Ministarstvo financija Francuske procjenjuje da bi rasprodaja državnih obveznica Vladu mogla koštati oko 800 milijuna EUR ukoliko se u narednih godinu dana kamatne stope održe visokim. Ono što je pozitivno za Francusku je da na prvoj aukciji državnih obveznica od kada je predsjednik Macron najavio izvanredne izbore proteklog tjedna zabilježen snažan odnos ponude i potražnje od 2,41, uz emitiranu vrijednost od 10,5 milijardi EUR.

Glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da ne treba pretjerano reagirati na mjesečne podatke o inflaciji, te da se ECB može nositi sa povremenim skokovima inflacije, ali da je zabrinuta oko generalnog rasta inflacije. Dodao je da ukoliko se cijene energije kasnije ove godine ili tijekom naredne značajno povećaju, onda ne bi imalo smisla da ECB pooštrava svoj stisak na ekonomiju. Potpredsjednik ECB De Guindos je naglasio važnost tromjesečnih makroekonomskih prognoza ove institucije u određivanju vremena za odluke o kamatnim stopama, a naredni set ovih prognoza se očekuje u rujnu, što bi moglo biti važno za odluku o kamatnim stopama. Član UV ECB Knot je također izjavio da vjeruje da postoji snažna osnova da ECB odlučuje o kamatnim stopama na tromjesečnoj razini kada su dostupne nove ekonomske prognoze, te sugerira pauziranje u srpnju prije nego u obzir uzme dodatna smanjenja kamatnih stopa u rujnu.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	Troškovi rada – EZ (Q/Q svedeno na god. razinu) fin. I. Tromjesečje	4,9%	5,1%	3,4%
2.	Trgovinska bilanca – Španjolska (u milijardama EUR) TRAV	-	-4,66	-2,03
3.	Trgovinska bilanca – Irska (u milijardama EUR) TRAV	-	8,44	6,64
4.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G) TRAV	-	-1,1%	-0,7%
5.	Bilanca tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR) TRAV	-	38,6	35,8
6.	Bilanca tekućeg računa – Italija (u milijardama EUR) TRAV	-	2,29	1,50
7.	Stopa inflacije – EZ (final.) SVIB	2,6%	2,6%	2,4%
8.	Temeljna stopa inflacije – EZ (final.) SVIB	2,9%	2,9%	2,7%
9.	Stopa inflacije – Italija (final.) SVIB	0,8%	0,8%	0,9%
10.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G) SVIB	-2,0%	-2,2%	-3,3%
11.	Proizvođačke cijene – Irska (G/G) SVIB	-	0,9%	3,8%
12.	PMI kompozitni indeks– EZ (prelim.) LIP	52,5	50,8	52,2
13.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.) LIP	47,9	45,6	47,3
14.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.) LIP	53,4	52,6	53,2
15.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.) LIP	-13,8	-14,0	-14,3
16.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka LIP	50,0	47,5	47,1
17.	Maloprodaja – Francuska (G/G) SVIB	-	-1,4%	-0,2%
18.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska SVIB	3,8%	3,6%	3,7%

SAD

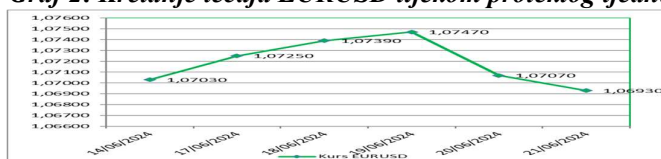
Prinosi američkih državnih obveznica su tijekom proteklog tjedna zabilježili blagi rast duž cijele krive. Predsjednik Feda iz Njujorka, Williams je izjavio da je ekonomija SAD jaka, ali joj je potrebno više podataka kako bi se opravdalo smanjenje referentne kamatne stope. Williams je opisao ekonomiju SAD i tržište rada kao jake, iako uz izvjesno usporavanje zapošljavanja. Primijetio je i da, iako poslovne ankete nastavljaju da pokazuju snažne podatke o poslovima, podatci o kućanstvima ukazuju na izvjesnu slabost, sugerirajući da bi izvješća o plaćama mogla biti precijenjena. Williams je naglasio da će odluke o kamatnim stopama zavisiti od pristiglih ekonomskih podataka. Predsjednik Feda iz Richmonda Barkin je, također, ponovio potrebu da se analizira još nekoliko mjeseci ekonomskih podataka, prije nego što se razmotri podrška smanjenju kamatnih stopa. Collins iz Bostona je pozvala Fed na strpljenje u razmatranju smanjenja kamatnih stopa i upozorila da Fed ne treba pretjerano reagirati na “mjesec ili dva objavljivanja podataka ili obećavajuće vijesti”.

Ekonomisti iz Goldman Sachs su stava da se tržište rada u SAD nalazi na “prekretnici” gdje će svako daljnje smanjenje potražnje za radnicima pogoditi radna mjesta, a ne samo otvaranje radnih mjesta.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Vodeći indeks SVIB	-0,3%	-0,5%	-0,6%
2.	Prodaja postojećih kuća (M/M) SVIB	-1,0%	-0,7%	-1,9%
3.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite 14. lip	-	0,9%	15,6%
4.	Maloprodaja (M/M) SVIB	0,3%	0,1%	-0,2%
5.	Industrijska proizvodnja (M/M) SVIB	0,3%	0,9%	0,0%
6.	Iskorištenost kapaciteta SVIB	78,6%	78,7%	78,2%
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 15. lip	235.000	238.000	243.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć 6. lip	1.810.000	1.828.000	1.813.000
9.	Indeks započetih kuća (M/M) SVIB	0,7%	-5,5%	4,1%
10.	Indeks građevinskih dozvola (M/M) SVIB	0,7%	-3,8%	-3,0%
11.	PMI kompozitni indeks P LIP	53,5	54,6	54,5

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je travecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,0703 na razinu od 1,0693.

VELIKA BRITANIJA

Tržište Velike Britanije je tijekom proteklog tjedna bilo usmjereno na sjednicu BoE, i ključne podatke poput stope inflacije. **BoE je na sjednici održanoj u četvrtak zadržala referentnu kamatnu stopu nepromijenjenu na razinu od 5,25%. Odluka nije donesena jednoglasno. MPC je glasovao sa 7:2. Dhingra i zamjenik guvernera Ramsden su ponovno podržali smanjenje kamatnih stopa na 5,0%.** U priopćenju se navodi da je odluka da se ne smanje kamatne stope "fino izbalansirana". **Stopa inflacije u Velikoj Britaniji je u svibnju smanjena u odnosu na prethodnu godinu, kako se očekivalo (prvi put u posljednje tri godine), inflacija usluga, koju pomno prati BoE, premašila je očekivanja.** Guverner BoE Bailey je pozdravio pozitivne vijesti o smanjenju inflacije na 2%, ali su dužnosnici željeli biti sigurni da su inflatorni pritisci na cijene smanjeni prije nego što reagiraju sa promjenom politike. Trgovci su to vidjeli kao signal da je BoE spremna smanjiti referentnu kamatnu stopu u narednim mjesecima i povećali su šanse za smanjenje u kolovozu na razinu od preko 50%, u odnosu na 32% koliko se očekivalo prije sastanka. Tržišta su također povećala iznose popuštanja koji se očekuju za ovu godinu na 48 baznih bodova sa prethodnih 43 bazna bodova. Međutim postojale su podjele oko bitnosti nedavnih podataka koji su pokazali iznenađujuće jaku inflaciju usluga. U zapisniku sa sastanka se navodi da pojedini članovi vjeruju da nedavni podatci "nisu značajno promijenili putanju dezinflacije". To bi značilo da su dužnosnici BoE sve više zadovoljni činjenicom da mogu početi smanjivati stope, za koje Odbor kaže da opterećuju ekonomiju Velike Britanije. Nove ankete pokazuju da bi britanski premijer Sunak mogao postati prvi aktualni premijer koji je izgubio mjesto na općim izborima. Prema dosadašnjim istraživanjima, laburisti vode u svim anketama u odnosu na konzervativce.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije (G/G) SVIB	2,0%	2,0%	2,3%
2.	Indeks maloprodajnih cijena (G/G) SVIB	3,1%	3,0%	3,3%
3.	Indeks povjerenja potrošača LIP	-16	-14	-17
4.	Maloprodaja (G/G) SVIB	-0,6%	1,3%	-2,3%
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora P LIP	51,1	51,4	51,2
6.	PMI indeks uslužnog sektora P LIP	53,0	51,2	52,9
7.	Kompozitni PMI indeks P LIP	53,0	51,7	53,0

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio rast sa razine od 0,84383 na razinu od 0,84564. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,2687 na razinu od 1,2645.

JAPAN

Prethodnog tjedna su u Japanu praćeni pokazatelji i izjave zvaničnika, te se špekuliralo o njihovim narednim potezima. Guverner BoJ Ueda je izjavio da cijene usluga nastavljaju umjereno da rastu uslijed rasta plaća. U međuvremenu, premijer Kishida je istakao da Vlada i BoJ dijele mišljenje da je potrošnja slaba i da rast plaća ne prati inflaciju. On je ponovio da Vlada ima namjeru da blisko surađuje sa BoJ, naglašavajući važnost fleksibilnog pristupa politici kako bi se izborili sa deflacijom i postigli održiv ekonomski rast. Također, bivši član MPC Sakurai je izjavio da se očekuje da BoJ smanji svoje mjesečne kupovine obveznica za oko 2 bilijuna JPY (12,7 milijardi USD) sljedećeg mjeseca. Naveo je da je mala vjerojatnost da će BoJ povećati kamatne stope prije rujna.

Cijene usluga, koje tvrtke Japanu sa visokim cijenama rada naplaćuju jedna drugoj, povećane su u travnju za 2,8% u odnosu na prethodnu godinu, što je najbrži rast u prethodne gotovo četiri godine. BoJ smatra da je ovakav trend preduvjet za rast kamatnih stopa sa sadašnje razine. BoJ koristi ove podatke kako bi ispitala da li će plaće imati održiv rast, što je ključni čimbenik u odlučivanju o trenutku kada će kamatne stope biti povećane. Objavljeni su rezultati istraživanja koji pokazuju da se očekuje da BDP Japana u II. tromjesečju ove godine bude smanjen za 0,7% na godišnjoj razini, nakon čega će zabilježiti rast od 0,7% u III. i 0,9% u IV. tromjesečju, te nastaviti da raste i u sljedećoj godini.

Bloomberg je objavio da Ministarstvo financija Japana razmatra plan povećavanja izdavanja kratkoročnih obveznica. Ova značajna promjena se događa jer BoJ planira smanjiti svoje mjesečne kupovine obveznica, primoravajući Vladu da pronade nove izvore financiranja. Prema izvješću BoJ, profitabilnost financijskih institucija Japana je značajno smanjena tijekom proteklih 25 godina, što ih je učinilo osjetljivim na potencijalne gubitke izazvane iznenadnim povećanjima kamatnih stopa. Bloomberg je objavio da su osiguravajuće kuće u Japanu smanjile zaštitu od rasta vrijednosti JPY na najnižu razinu u posljednjoj deceniji, a moguće je da će se ta zaštita još smanjivati u narednom mjesecu. Ovo pokazuje da očekuju ili da JPY dalje oslabi ili da, ukoliko ojača, ne ojača dovoljno da smanji dobitke od stranih investicija. JPY slabi dostižući razine blizu onih koji su nedavno izazvali intervenciju BoJ.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Porudžbine osnovnih mašina (G/G)	TRAV	-0,1%	0,7%	2,7%
2.	Trgovinska bilanca (u mlrd JPY)	SVIB	-1280,5	-1221,3	-465,6
3.	Izvoz (G/G)	SVIB	12,7%	13,5%	8,3%
4.	Uvoz (G/G)	SVIB	9,5%	9,5%	8,3%
5.	Indeks potrošačkih cijena (G/G)	SVIB	2,9%	2,8%	2,5%
6.	PMI proizvođačkog sektora P	LIP	-	50,1	50,4
7.	PMI uslužnog sektora P	LIP	-	49,8	53,8
8.	PMI kompozitni P	LIP	-	50,0	52,6

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 168,43 na razinu od 170,77. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 157,40 na razinu od 159,80.

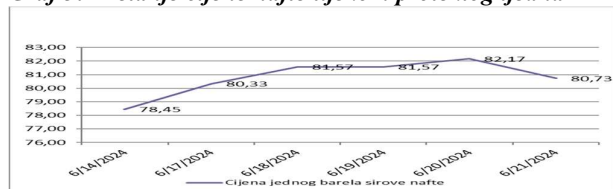
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 78,45 USD (73,30 EUR).

Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je bilježila rast (izuzev petka). U srijedu je tržište nafte bilo zatvoreno zbog blagdana u SAD. Početkom tjedna cijena nafte je zabilježila rast, jer su nade u povećanje potražnje za ovim energentom tijekom ljetne sezone putovanja na sjevernoj hemisferi nadjačale podatke iz Kine koji su istakli težak oporavak najvećeg svjetskog uvoznika sirove nafte. Zbog očekivanja smanjenja zaliha sirove nafte u SAD i jačanja očekivanja deficita ponude za ljetno razdoblje cijena nafte je u utorak nastavila bilježiti rast. Analitičari su stava da će bušotine iz škripljaca u SAD nastaviti povećavati proizvodnju nafte do otprilike 2028. godine, razbijajući nade OPEC+ za brže smanjenje rasta ponude u SAD. Prema podacima Američkog instituta za naftu zalihe sirove nafte porasle su za 2,3 milijuna barela u tjednu koji je završio 14. lipnja, što je u suprotnosti sa očekivanjima analitičara o povlačenju od 2,2 milijuna barela. Cijena nafte je nastavila bilježiti rast u četvrtak, jer su zalihe sirove nafte, prema podacima EIA, pale za 2,2 milijuna barela, nešto ispod procjene API-ja, dok su analitičari koje je anketirao Bloomberg predviđali rast od 3 milijuna barela. Iako je tijekom trgovanja u petak zabilježila smanjenje, cijena nafte je na tjednoj razini (drugi tjedan zaredom) zabilježila rast, koji je podržan padom američkih zaliha sirove nafte i znacima povećanja potražnje za gorivom. Cijena nafte ostaje "na putu" da zabilježi mjesečni rast, uz naznake rastuće potražnje za benzinom u SAD i zdravu potražnju za zračnim prijevozom, a koji potiču izgleda vezane za ovaj energent. Geopolitički rizici i dalje su čimbenik koji u značajnoj mjeri utječe na cijenu nafte.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 80,73 USD (75,50 EUR). Cijena nafte je povećana u odnosu na prethodni tjedan i zabilježila je rast za 2,91%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

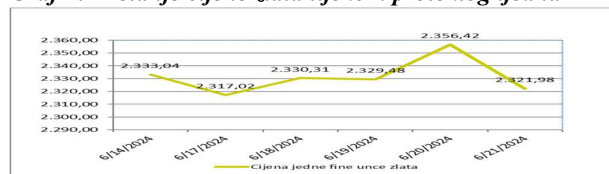

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.333,04 USD (2.179,80 EUR).

Kretanja cijena zlata je tijekom proteklog tjedna bilo volatilno. Na početku tjedna cijena zlata je smanjena, dok su investitori očekivali objavljivanje podatka iz SAD, koji će pojasniti ekonomske izgleda i potencijal za smanjenje kamatnih stopa Fed. Na cijenu ovog plemenitog metala su se odrazili i oštri komentari predsjednika Fed iz Minneapolisa Kashkarija koji je sugerirao da bi centralna banka mogla pričekati pristižuće podatke prije nego što započne smanjenje kamatnih stopa. U utorak je cijena zlata zabilježila rast, jer je slaba maloprodaja u SAD u svibnju ukazivala na veći financijski pritisak među potrošačima. Sredinom tjedna cijena zlata se kretala u uskom rasponu, dok je u četvrtak povećana usprkos travecijaciji USD. Rast cijene je bio potaknut povećanom potražnjom za sigurnom aktivom uslijed tenzija na Bliskom istoku i sve većim okladama da bi Fed mogao smanjiti kamatne stope kasnije ove godine. Veliki broj centralnih banaka i dalje planira kupovinu zlata u narednoj godini, što je potaknuto povećanim geopolitičkim i financijskim rizicima. Prema izvješću World Gold Council oko 20 centralnih banaka očekuje da će povećati svoje rezerve u zlatu, što je najviše od kada je 2018. godine WGC započeo istraživanje zlatnih rezervi. Navedeno je da nekoliko čimbenika motivira centralne banke da drže više zlata u narednoj godini, a to su prvenstveno nedostatak rizika od neizvršenja obveza i osiguranja likvidnosti, te zaštita tijekom kriza. Pored toga, centralne banke zlato vide kao efikasan diverzifikator portfolija. Istaknuto je kako je došlo do značajnog poboljšanja načina na koji centralne banke naprednih ekonomija vide ulogu zlata, pri čemu su njihove perspektive sada mnogo bliže perspektivama centralnih banaka tržišta u razvitku.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.321,98 USD (2.171,50 EUR). Cijena zlata je zabilježila pad za 0,47% u odnosu na prethodni tjedan.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.